



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Secundus gradus Paupertatis, votum de rerum abrenunciatione emissum
implere. Cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

gubernata, & humilitatis ac profectus suorum religiosorum amore tacta, si possit, & non multum indigeat, nihil velit à suis filiis, dum à mundo discedunt, accipere. Atque his exposuit manet primus hic gradus paupertatis, quem ille feliciter tenet, qui vniuersa quæ habet, opere & affectu deserit, & secundùm decretũ Domini ea pauperibus, his, aut illis, prout dictũ est, magna mentis alacritate distribuit.

Secundus gradus Paupertatis votum de rerũ abrenunciacione emissum implere.

CAPVT V.

ROST abiectionem omnium rerum temporalium voto firmatam, qua quis religiosus pauper factus est, & ad primum gradum Paupertatis progressus, illa ipsius mentem cura sollicitè, vt quod Deo pollicitus est, integre ac fideliter impleat. Ad quod vocat eum Salomonis gratis ac vera sententia; qua ait: Si quid vouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis & stulta promissio. Sed quodcumque uoueris reddere: multo que melius non uouere, quàm post votũ promissa nõ reddere.]
 Votum, inquit, Deo nuncupatum placita illi res est, adeo vt non tantũ promissione de re bona ac iusta sibi facta gaudeat, verũ & rem illam voto consecratam, sine vlla mora ac celeriter exigit. Si non reddas, iã promissio dese quidem recta, atq; discreta, infidelis & stulta facta est, & ideo maximè displicet ei, qui fidelis est in promissis suis, & sanctus in omnibus operibus suis. Meliusque esset, ac iustius, nihil voto promittere, quàm, quæ semel Deo consecrasti, illi postmodum denegare. Liberum ergo fuit nobis bona temporalia relinquere, & paupertatis voto constringi. At postquam votum emissum, non est liberum sed necessarium à possessione rerum temporalium abstinere. Hic est igitur secundus nostræ paupertatis gradus, vt si iam votum paupertatis fecimus, si saluari volumus, & eternam damnationem euadere, votũ factum impleamus. Certum est namque voti in te graui fractorem, nisi ad mentẽ redeat, & de voto violato doleat, & in posterum illud obseruet, sine remedio damnari. Is non tantũ peccator, verũ & præuicator est, cui nihil proderit honesta vita, nisi ei voti facti obseruantiam adiungat. Meritoque Bernardus ad quendam voti transgressorem ait: Tu verò quantumlibet modestè & honestè uiuas, si castè, si sobriè, si omnino religiosè te habeas, Deo tamen minus accepta est tua religio, quam deturpat voti præuicatio.] Nunc itaque exponamus, quid sit ista voti paupertatis impletio. Dicemus autem, quid ipsa per se deposcat, & quid minima hæc nostra societas adhuc inuolabiliter seruet, quæ hoc votum, sicut & alia duo, per gratiam Dei sine vlla laxitatis admissione custodit. Nec curabimus ad specialia descendere, quæ fortè in aliis religiosiis familiis quoad paupertatis interpretacionem, aut admittantur, aut permittantur. Quoniam si illa turd, & sine vllò, vel sine graui peccato sunt, certum est ex prælatorũ facultate, saltem interpretatiua (vt vocant) fieri, aut ex consuetudine talis; quæ iam strictæ paupertati derogauit, attentari. Nos autem, qui non euentus speciales, quæ conscientiam attingant, tractamus, sed perfectionem virtutum tradendam suscipimus, quid religiosa paupertas voto firmata per se, sine vllis dispensationibus, aut relaxationibus postulet, volumus explicare.

Qui ergo statum religiosum professus est, seu tria voca substantialia huius præstantissimæ vocatio-

Anis amplexus, quorum vno vniuersis rebus renunciauit terrenis, nihil omnino potest tanquam proprium possidere. Tunc autem aliquid tanquam proprium possidet, quando dominium rei alicuius retinet, aut clam illam habet infcio prælato, paratus de illa vel per donationem, vel per venditionem, vel alio quouis modo pro suo arbitratu, sine vlla dependentia à voluntate prælati, disponere. Qui hac ratione aliquid alicuius momenti sibi reseruat, manifestum crimen in paupertatem admittit, & est in statu damnationis. Nam primam fidem, qua omnia Deo consecrauit, irritam facit: & cum Deo totum, quod habeat, debeat, non totum, sed partem tantum soluit. Et sicut ille, qui debuisset regi decem millia talenta, reus esset mortis, si potens omnia reddere, vnum tantum persoluisset, reliqua verò denegasset: ita omnino religiosus aliquid contra voluntatem prælati sibi reseruans, dignus est æterna morte, quoniam omnia illa, quæ reliquit, quasi vnius talenti rationem habent; illud verò, quod retinet, in quo possidendi propositum & voluntatem inuoluit, quasi non gēta nonaginta nouem talenta sunt, quæ Deo inuerecundè surripuit. Licet enim illud, quod retinet, multo minus sit eo, quod reliquit, tamen quia propositum nihil possidēdi non obraluit, quod in immensum omnibus rebus pretiosius est, ideo tantillum dicitur persoluisse, & maximam partem debiti denegasse. Hoc autem fuit peccatum Anania, & Saphira, quod temporali & æterna morte punitum est. Licet enim nos supra ex Cassiano, & aliis dixerimus fortasse coniuges istos tantum venialiter peccasse, nec in æternum fuisse damnatos, quoniam non ex voto, sed libere suis facultatibus renuntiabant, quod & Origenes, & Augustinus indicare videntur; Tamen probabilius est eos fecisse votum paupertatis, ac ob fractionem eius, qua aliqua sibi reseruauerunt, in mortē corporis incurrisse, & gehennæ cruciatus comparasse. Idque significant illa verba: Anania, cur tentauit Satanas cor tuũ mentiri te spiritui sancto?] Et postea: Non es mentitus hominibus, sed Deo.] Et insuper: Quid vtrique conuenit vobis tentare spiritum Domini? Nam & mentiri Deo, & Spiritui Sancto, & promissis Deo factis non stare: & tentare spiritum Domini, est, aduersus spiritum sanctum, quasi non esset Deus, aut esset rerum, quæ geruntur ignarus, fraudem commisisse: Atque hos infelices votum paupertatis fecisse ante fraudem istam, docuit elegantissimè Greg. Nazianz. (vt alios omittam) qui sic cecinit:

*Quis porro pœnam Anania Saphiraq; tremendam
 Cum legit, occultos nummos qui morte luēs,
 Non etiam leuiter metuit perfringere vota?*

Similes his sunt omnino, qui post votum paupertatis aliquid sibi, reluctante aut infcio prælato, retinēt, & simili absque dubio pœna afficiēdi sunt. Qui licet in hac vita (Deo cū illis mitius agente) minimè temporali pœna puniatur, tamen in futura vita tantam religionis eueriores, & sanctissimi voti violatores, æterna, si nõ se emēdauerint, morte plectētur.

Et quidem hos Basilius non quacumque inferni pœna, sed dānatione Inde proditoris, exterrēt, cuius sanè vestigiis inhaerent. Hæc eius sentētia est. Proinde perspicuum est, qui talis sit, eum de præcedenda, & morte afficienda anima sua, meditari, qui exiguis obolis salutem suã addicere, ac prodere paratus sit, & alter Iudas efficiatur, nepe, qui à furto exordiat, & in prodicionē desinat: quando vtille Dominum, sic iste veritatis verbum prodit. Quando enim in iusturi nostri regula hoc habet, nõ licere nobis neq; ab ea societate, ad quã aggregati sumus, dissiugi, neq; ne

Ecl. 5.3.
4

Bernar.
epist. 2. ad
Fulcan.

Añu. 5.
5.
Suprà li.
1. p. 2. c. 8.

Añ. 5.3.
4

Nazian.
præcep. ad
Virg.

Basil.



privatam vllam pecuniā acquirere, neque denique
 clancularium quiduis moliri, aut eiusmodi, quod
 exempli peruerſitate reliquorū fratrum ſaluti poſſet
 obeſſe, dum aliquis neglecto Dei timore, & legibus
 Spiritus ſancti violatis, ſocietatem primū expilare:
 (ſocietatis enim expilatio eſt, rei cuiuſcumque, &
 vnde cumque in privatū vſū ſeuocatio:) deinde de-
 fectionem etiam, ac ſeparationē cogitauerit, qui de-
 ſendi poteſt, hūc nō verbum veritatis prodidiſſe, &
 alterū ſuam factum eſſe? qui quantum in re ipſa ſit,
 veritatē prodar? Quo circa omni modo fugiendum
 nobis eſt, ne privatim omnino quicquā poſſideamus,
 præter ea que promiſſe omnibus ſimul cōparantur.

Patres autem antiquos tam atrociter de hac ad-
 uerſus votum pecuniæ reſeruatione ſenſiſſe, non ſo-
 lum hæc verba Baſilij, verū & pœna acerbiſſima,
 qua in proprietarios vindicabant, manifeſtē declar-
 rat. De qua re vnum aut alterum exemplum indi-
 cam. Hieronymus hæc narrat: Quid ante non plures
 annos Nitriæ geſtum ſit, referemus. Quidam ex
 fratribus parcior magis, quā auarior, & neſciens,
 triginta argenteis Dominum vendidit, centum ſo-
 lidos, quos ſuo texendo acquiſierat, moriens dere-
 liquit. Initum eſt inter monachos conſilium (nam in
 eodem loco circiter quinque millia diuiſis cellulis
 habitabant) quid facto opus eſſet. Alij pauperibus
 diſtribuendos eſſe dicebant, alij dandos Eccleſiæ,
 nonnulli parentibus remittendos. Macarius verò, &
 Pambo, & Iſidorus, & cæteri, quos patres vocant,
 ſancto in eo loquente ſpiritu, decreuerunt infodien-
 dos eſſe cum eodem, dicentes: Pecunia tua tecū ſit
 in perditionē. Nec hoc crudeliter quiſquā putet fa-
 ctum. Tantaſ cunctos per totam Egyptum terror
 inuaſit, vt vnum ſolidum dimiſiſſe ſit criminis.

Gregorius verò Magnus, totius Eccleſiæ ſanctiſ-
 ſimus, & ſapientiſſimus paſtor, quiddam ſimile in
 alium hoc vitio ſordentem fieri præcepit, ne patres
 illos Nitriæ, nimij rigoris arguamus. Sed præſtat il-
 lum loquentem audire. Neque hoc, inquit, silen-
 dum puto, quod actum in meo monaſterio ante hoc
 triennium reminiſcor. Quidam namque moſachus,
 Iuſtus nomine, medicinali arte fuerat imbutus, qui
 mihi in eodem monaſterio conſtituto ſedulē obſe-
 qui, atque in aſſiduis ægritudinibus meis excubare
 conſueuerat. Hic itaque languore corporis præuen-
 tus, ad extremum deductus eſt. Cui in ipſa ſui mo-
 leſtia frater germanus, nomine Copioſus, ſeruiebat,
 qui ipſe quoque nunc in hac vrbe per eandem me-
 dicinæ artem temporalis vitæ ſtipendia ſeſtat. Sed
 prædictus Iuſtus cum iam ſe ad extremum per-
 ueniſſe cognouiſſet, eidem Copioſo fratri ſuo, quia
 occultatos tres aureos haberet, innotuit. Quod ni-
 ſtrum fratribus non potuit celari, ſed ſubtiliter in-
 dagantes, atque illius omnia medicamenta perſeru-
 tantes, eoſdem tres aureos inuenerunt abſconſos in
 medicamine. Quod mox vt mihi nunciatum eſt, tan-
 tum malum de fratre, qui nobiſcum communiter
 vixerat, æquanimitè ferre non valui; quippe quia
 euſdem mei monaſterij ſemper regula fuerat, vt
 cuncti fratres ita communiter viuerent, quatenus
 eis ſingulis nulla habere propria liceret. Tunc ni-
 mio more percuffus cogitare cœpi, vel quid ad
 purgationem morientis facerem, vel quid ad exem-
 plum viuentibus fratribus prouiderem. Pretioſo
 igitur euſdem monaſterij præpoſito ad me accerſi-
 to dixi: Vide vt nullus ex fratribus ſe ad eum mo-
 rientem iungat, nec ſermonem conſolationis ex cu-
 iuſlibet eorum ore percipiat: ſed cum in morte
 conſtitutus fratres exquiſierit, ei ſuus carnalis fra-
 ter dicat: quia propter aureos, quos occultatos ha-

buit, à cunctis fratribus abominatus ſit: vt ſaltem in
 morte de culpa ſua mentem ipſius auaritia tranſ-
 uerberet, à peccato, quod perpetravit, purget. Cum
 verò mortuus fuerit, corpus illius cum fructum cor-
 poribus nō ponatur, ſed quolibet in ſterquilinio ſol-
 lam facite, & in eā corpus eius proſcite: ibiq; ſuper
 eum tres aureos, quos reliquit, iactate, omnes ſimul
 clamantes: Pecunia tua tecum ſit in perditionem, &
 ſic eum terra operite. In quibus vtiſq; rebus, vna
 morienti, alteram verò volui prodeſſe fratribus vi-
 uentibus: vt & illum amaritudo mortis à culpa ſo-
 lubilem faceret, & iſtos auaritiæ tanta damnatio
 terret, atque à culpa prohiberet: quod ita factū eſt.

Subiungamus & tertium exemplum, quod in ſer-
 monibus attribuit Auguſtino ad fratres in eremo,
 ſic habet: Similiter accidit Ianuario noſtro, qui col-
 umna obediētiæ, & paupertatis inter nos eſſe vide-
 batur, cuius perditionē frequenter flere & vlulare
 debemus: nā ad nos cum lacrymis venit, & pauper-
 tatē quandiu viueret, ſeruare promiſit, & tamen vi-
 neam & agrum, nobis ignorantiſſimis, in ſæculo poſſi-
 debat. O proſeſſio mortifera, ô proditoria promiſ-
 ſio, ore dicebat, quod corde odiebat. Sanctū crede-
 bamus, qui omnibus peior erat. Et ſic annis duode-
 cim & amplius Ianuarius noſter, vt viditiſtis, & audi-
 ſtiſtis, malè vixit, & malè moritur. Quare, vel quomo-
 do malè vixit, niſi quia, quod ſuū nō erat, ſecre-
 tē tenuit? Quomodo etiā malè moritur, niſi quia in fine
 ſe non cognouit, & obſtinatus in ſuo ſenſu nobis
 ignorantibus teſtamentū fecit, & ſilium, quem habe-
 bat, in ſæculo ditauit: O vna ſaltem in fine hoc no-
 bis dixiſſet, vt orātib; nobis veniā impetraret: Sed
 nec conſeſſus fuit, nec eū feciſſe pœnituit, propter
 ea de meis noa eſt, nec dum viueret, erat. Ligatē igitur
 manus cadaueris eius, ponentes in panno ligatos
 centū & vndecim ſielos, quos in pariete cellule re-
 tinebat, flentes, & dicentes: Pecunia tua tecū ſit in
 perditionem. Nō enim licet nobis ſeruis Dei eā col-
 locare, vel ponere in victu, vel in veſtitu, vel in ope-
 re monaſterij, quia pretium damnationis eſt. In his
 tribus teſtibus omni exceptione maioribus ſter om-
 ne verbum. Et nobis indubitātū eſſe perſuadeamus,
 eum, qui poſt votum paupertatis, aliquid notabile,
 in ſcio prælato, retinuerit, ſaluari non poſſe, cum vo-
 tum frangat, fratres ſcandalizer, Deum ad indigna-
 tionem prouocet, & ſeipſum nexibus rerum tempo-
 raliū illaqueet, quibus eum diabolus non com-
 punctum, nec emendatum, ad locum æternorum
 tormentorum ſacrilegis paratum trahet.

Audi igitur me, ô religioſe, ô diſcipule Chriſti, vt
 verbis Bern. te alloquar, audi, in quā, conſiliū meum.
 Te diabolus querit auellere, te extrahere de gre-
 ge Domini, vide ne conſentias ei. Vide ne credas ei.
 [Médax eſt, & pater eius.] Te vult occidere. Te vult
 maſtare. Te vult perdere ſecū in gehennam. Caue te
 à loculis. Caue te à maſcupiis. Foueæ diaboli ſunt.
 Heu quot in illis perdidit, quot in illis interfecit?

Et quis alius violator eſt voti? Ille quidem, qui
 ex cœnobio, aut ex cella alterius fratris, abſque fa-
 cultate prælato, aut fratris illius, aliquid auferit, vt in
 ſuos vel alterius cuiuſquam vſus inſumat. Et ſi il-
 lud, quod abſtulit, minutum quid, & parui momen-
 ti fuerit, leuiter peccabit; ſi verò fuerit notabile, &
 magni momenti, arbitrio prudētis grauius delin-
 quet. Nam res monaſterij ſiue in communes vſus
 appoſita, ſiue ad vſum alicuius ex fratribus de-
 ſtinata, aliena ſunt, quarum nullus particularis
 religioſus dominium habet. Eas ergo ſiue fac-
 cultate ſurripere, furtum eſt, & contractatio rei
 alienæ. Furtum autem (nullo ex Catholicis re-
 clante)

Hieron.
 epiſt. 22.
 ad Euſto-
 chi.

Aug. 8.
 20.

Greg. 4.
 dialog. c.
 55.

Aug. 8.
 20.

Aug. ſer.
 5. ad frat.
 in erem.
 10. 10.

Aug. 8.
 20.

Job. 3. 44

1212
 1011

Et ante ex genere suo graue peccatum est. Atque ad eò debet omnino, qui rem abstulit, perinde atque alij fures, rem illam restituere, & in loco, ex quo rapuerat, collocare. Basilius sanè hanc rerum monasterij vsurpationem (vt supra vidimus) furtum vocat. Hugo autem Victorinus cum furtum vocasset, mitius se locutum fuisse ait. Hæc eius sunt verba. Parum dixi: immo certè sacrilegium, quod peius est, quasi Iudæ similis factus proditori: prodit enim conuentu totum, cum rem eius communè, & Ecclesiæ de sinu charitatis subtrahit in proprium vsum. At Bonauentura: Genus est furti, & plerumque turbationis occasio, eo fratris vsui deditam, eo, si adit, inscio, detinere. Religiōsus itaque cœnobii, in quo moratur, non domum propriam, cuius ipse sit dominus, sed alienam æstimet. Se in ea veluti mendicum quendam hospitio exceptum esse sciat. Quod sibi datum fuerit ad vsum, humiliter, & cum gratiarum actione, accipiat. Nihil tamen sine bona venia prælati, aut illius, qui facultatem possit dare, vsurpare præsumat. Nam sicut & ipsum votum paupertatis, vetat aliquid proprium possidere, ita & lex iustitiæ, iubet omnino nihil ex rebus monasterij præripere.

Similiter voti fractor est, qui ex rebus sibi ad vsum concessis, aliquam cupiam vendit, aut donatione tradit, ita vt domum religiosam illius rei dominio abdicare intendat. Res enim religioso quasi commodatæ, & ad solum vsum conceduntur. Vnde sicut si ille, cui res aliqua commodata est, alteri venderet, aut donaret, manifestè furtum admitteret, & iniuriosus esset in illum, qui rem sibi commodauit, ita & religiosus rem sibi ad vsum tantum datam vendens, aut donans, furti reus iudicabitur. Is profectò (vt omnes Theologi aiunt) comparatur ad religionem, quam professus est, sicut seruus ad dominum suum. Quis autem non videat, seruum furti reum esse, qui vestem, aut aliud quippiam ab hero sibi ad vsum datum, vendiderit alteri, vel donauerit? Vnde sanctus Bonauentura ait: Porro cum illud proprium esse dicatur, de quo dispensare licet iuxta propriam voluntatem, omni assensu alio circumscripro, non pauper, sed dominus reputandus videtur, qui rem quamcumque aliis distribuendo, vt libet, sine superiorum autoritate dispensat. Res sunt quidem communes, sed vsus dispositio pertinet ad prælatos, vt per eorum curam singulis, iuxta modum, & regulam sibi à sanctis Apotolis constitutam, prout vnicuique opus fuerit, diuidantur. Vsurpatus autem sine licetia rerum vsus, culpabiliter, temerèq; præsumitur, & profus illicite venditur. Ex suo igitur genere ista donatio rerum nobis ad vsum concessarum danabilis est, non minus quam illa prior reru monasterij, aut cœnobij (de qua diximus) vsurpatione. Quiq; aut res cõmunes vsurpare, aut suo vsui applicatas dare præsumperit, similis est Racheli surripienti idola Laban patris sui, Nam cum Laban, tropologicè, mundum istum iustos insequente significet, illa anima per statum religiosum Christo desponsata, idola Laban furatur, quæ res huius mundi vsque ad veritatem vsurpationem amore complectitur. Similis etiam est vxori Loth, quæ egressa de Sodomis, respiciens post se, conuersa est in statum salis. Sic religiosus post se respicit, qui res mundi, quas deseruit, concupiscit, & repetit. Statuque salis efficitur, quia velut statua inanimis, & velut res sterilis, peccatoribus Deo mortuis, & gratia carentibus, comparatur. Denique similis est Achan, qui tulit aliquid de anathemate, cuius causa iratus est Dominus in filios Israël, eosque ab hostibus vinci, & trucidari permisit. Bona quippe temporalia Deo à nobis consecrata sunt, & ob eius

A honorem relicta: qui autem aliquid eorum repetit, quia rem sacram surripit, Deum grauter offendit.

Deinde votum paupertatis violat, qui accipit aliquid à consanguineis, vel ab aliis, contradicente prælato, aut nesciente, si credat eum, si scierit, ægrè laturum, & in talem acceptionem minimè consenturum. Ideo Augustinus & Benedictus, in suis regulis, donationem, & acceptionem alicuius rei simili omnino distinctione vetuerunt. Ille sic ait: Consequens ergo est, vt etiam cum quis suis filiis, aut aliqua necessitate ad se pertinentibus in monasterio constitutis aliquam contulerit vestem, siue quodlibet aliud inter necessaria deputandum, non occultè accipiatur: sed sit in potestate præpositi, vt in rem communem redactum, cui necesse fuerit, præbeatur. Quod si aliquis rem sibi collatam celauerit, furti iudicio condemnatur. Hic verò sic: Præcipuè hoc vitium radicatus amputandum est de monasterio, ne quis præsumat aliquid dare, aut accipere sine iussione Abbatis, neque aliquid habere proprium, nullam omnino rem, neque codicem, neque tabulas, neque graphium, sed nihil omnino. Quippe quibus nec corpora sua, nec voluntatem licet habere in propria potestate: omnia verò necessaria à patre monasterij sperare, nec quicquam liceat habere, quod Abbas non dederit, aut permiserit, omniaque sint omnibus communia, vt scriptum est, nec quisquam suum aliquid esse dicat, vel præsumat. Hæc ille.] Meritò autem acceptor cuiusque rei, inscio prælato, proprietatis, & voti fractoribus annumeratur, quoniam rem illam ex ipso modo accipiendi clanculariò, non monasterio (vt debuit) sed sibi ipsi videtur accipere, vt scilicet ipsa non pro arbitrio prælati, sed pro suo libito vtatur, eamve, vt voluerit, infumat, siue dispenfer. Rem autem sic accipere, dominium rei quemlibet habere velle euidenter monstrat, ac manifestè paupertati repugnat. In quam sententiam etiam Bonauentura ait: Quicumque rem aliquam occultè, sine superiorum assensu, recipit, habet, vel vitur, à religionis delirat licentia, & quicquid habet, malè habet.] Nemo ergo ex religiosis securus viuat, quia nihil à congregatione accipit, quoniam si à consanguineis, aut aliis accipiat, prælato facultatem denegante, aut minimè consentiente, apertè fractor est voti, grautèrque delinquit, & propter hoc peccatum, nisi resipiscat, in perpetuum damnabitur.

Quod si damnationi obnoxium est, religiosum, contradicente, aut non consentiente prælato, aliquid notabile in proprios vsus recipere; quanto damnabilius erit petere, & recipere, & abscondere, vt possit suis fratribus, aut consanguineis erogare? Is non tantum vitio proprietatis sordet, sed & congregationem bonorum illorum vsu defraudat. Non est pauper Christi, sed diues sæculi, qui necessitatis rebus, sibi à prælato ministratis, minimè contentus, tot ac tanta vult possidere, vt ex sua abundantia consanguineos possit ditare. Licitum quidem erat illi (quemadmodum diximus) ea, quæ habebat in sæculo, consanguineis pauperibus relinquere, vt molestis eorum solueretur; at iniquum est, post arreptam religionis statum, sæcularibus se implicare negotiis, & pecunias quarere (quas forsitan in sæculo nunquam habuisset) vt ex illis possit sæculo deseruire, cui mortuus est, & sæcularibus prouidere. Si hoc vitio sanè pessimo, ô religiose, tentaris, audi quibus verbis Isaac presbyter Antiochenus te tuæ uocationis, & professionis admonet. Si posueris animam tuam terminum paupertatis, & per gratiam Dei

E

Aug. in reg. c. 8.

Bona. in reg. c. 33.

Bona. in part. 1. c. 4.

Isaac lib. 1. de cons. sep. mūd. c. 9.

Hugo.

Bona. in specul. p. 1. c. 4.

Bona. ubi sup.

Gen. 31. 19.

Gen. 19. 26.

Isa. 7. 21.



fuertis à sollicitudinibus liberatus, & in tua paupertate factus fueris supra mundum, caue ne propter amore pauperum, quæstum diligas pro elemosyna faciendâ, & ponas animam tuam in turbatione, vt accipias ab alio, vt aliis largiaris, & existimes honorem tuum subiectione petitionis rerum nomine aliorum, & excidas à libertate, & nobilitate intentionis tuæ in sollicitudinem secularium rerum, quia gradus tuus nobilior est gradu misericordiarum: supplico tibi ne subiiciaris elemosynæ, quæ similis est nutrimento puerorum, sed sollicitudo perfectionis caput est, si res habes, simul illas disperse. Quod si non habes, noli habere. Hæc ille.] Cassianus verò de similibus religionis ait, eos habitum quidem mutasse, sed nullo modo seculares mores exuisse. Eius verba sunt. Denique, quod pudet dicere, ita plerisque abrenūciasse conspicimus, vt nihil amplius immutasse de anterioribus vitiis ac moribus comprobentur, nisi ordinem tantummodo, atque habitum secularem. Nam & acquirere pecunias gestiunt, quas nec antea possederunt, vel certè, quas habuerunt, retinere non desinunt, aut (quod est lugubrius) etiam amplificare desiderant, sub hoc pretextu, quòd vel famulos suos semper exinde, vel fratres alere se debere iustum esse contendunt. Nam ergo manifestum est, viro religioso, qui saluari vellet, nullo pacto licere, absque consensu prælati, nec sibi, nec aliis quicquam accipere, eumque proprietarium esse, si pro alendis etiam parentibus pecunias conquirat, atque possideat. Cui veritati nullo modo diuina de honorandis parentibus obstitit autoritas. Quia si illi non indigent, peruersum, & stultum est, quòd religiosus velit illos amplius ditare. Si communiter indigent, non deerunt multi in republica, qui ex communibus elemosynis illis prouideant: si verò extremè aut grauiter egeant, tunc religiosus ex consensu & bona venia prælati, quam negare non poterit, illis seruata adificatione, necessaria, cum bona conscientia, & sine vitio proprietatis, ministrabit.

Cassian.
collat. 4.
c. 20.

c. 33.

c. 31.

Cassian.

Ad eò autem Patres antiqui ab hoc pessimo vitio abhorrerunt, vt non solum nihil possiderent, verum & aliquid suum dicere piaculum reputarent. Vnde Benedictus in regula: Nec quisquam suum aliquid esse dicat, vel præsumat. Et Augustinus: Non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia. Et Cassianus: Hanc regulam videbamus strictissimè hucusque obseruari, vt nec verbo quidem audeat quis dicere aliquid suum. Magnūque sit crimen ex ore monachi processisse, codicem meum, tabulas meas, graphium meum, tunicam meam, caligas meas: proque hoc digna poenitentia satisfactorius, si aliquo casu per surreptionem, vel ignorantiam, huiusmodi verbum de ore eius effugerit. Qui autem aliquid suum vocaret, aut proprium diceret, non peccaret grauiter, si verbo tenus dicat, & animum, rem illam, vt propriam possidendi, non habeat. Vt igitur gradum istum paupertatis, paucis comprehendamus, ille religiosus eius est particeps, qui nihil ex his quæ habebat, in seculo reuertauerit, qui nihil, ex rebus cœnobij surrepserit, qui nihil ex rebus sibi ad vsum concessis, absque consensu prælati alteri dederit, qui nihil, prælato etiam contradicente, aut minimè consentiente, pro suis, aut aliorum vltibus acceptauerit. Nam ad hæc omnia vtrumque paupertatis obligat. Multa autem minuta, quæ circa hæc axiomata non semel occurrunt, ex doctoribus scholasticis petenda sunt, quia nobis non vacat ad hæc particularia descendere.

Tertius Gradus Paupertatis Superflua refecare.

CAPVT VI.

IN virtutum gradibus (quod semel in hac tractatione de virtutibus religiosis dictum sit) non reperitur eadem obligationis ratio, quia eorum quidam sub interminatione grauis peccati precipiuntur, quidam leuiore sub leui peccato mandantur, quidam vt oppositi imperfectioni suadentur, & alij denique vt totam perfectionem virtutis continentes, oculis iustorum obiciuntur, vt finem ac scopum videant, in quem debeant properare. Huius rei exemplum ex paupertatis gradibus, quod nunc tractamus, petendum est. Nam res omnes temporales dimittere affectu, & effectu, & Christum in omnimoda virtute sequi, ad idque voto se constringere, liberum est vnicuique, volenti scilicet non in communi vita fidelium se continere, sed ad perfectionem ascendere. Post votum paupertatis emissum, nihil omnino possidere, nihil incipio, aut contradicente prælato dare, nihil recipere, obligatorium factum est, quod ex genere suo in transgrediente mortale peccatum inducit. At reliqui gradus, qui supersunt, & notitiam ac consensum, vel saltem permissionem prælati non excludunt, mitius ac benignius obligant, & si relinquantur, non tam graui vulnere animam viri religiosi cruentant. Hoc autem dictum sit, vt ita ad perfectionem virtutum incitemus, quòd simul à conscientis scrupulos eximamus, neque inquietemus illos, qui nolunt, & meritò, vanis exaggerationibus ad virtutem, sed ipsa veritate moueri.

Tertius ergo gradus paupertatis est, si ad vsum nostrum in victu, & vestitu, & reliquis huiusmodi, sola necessaria sumamus, & omnia superflua refecemus. Si autem aliquis religiosus aliquid, vel aliqua superflua prælato sciente, aut non repugnante, aut permittente haberet, paratus ad imperium eius relinquere, is non peccaret lethaliter, licet à leui peccato, maiori, vel minori, pro qualitate rei, quam habet, nequeat excusari. Nam si transgressio obseruariarum religiosarum, extra tria vota, in quibusdam religionibus inducit peccatum leue, & in aliis, quæ solum obligant ad penam, etiam infer peccatum veniale, si negligentiam, nempe non vulgarem, habeat admixtam, vt Thomas ait; quanto magis transgressio paupertatis voto firmata in hoc, quòd aliquid superfluum ad vsum assumatur, non poterit sine leui peccato fieri: At quid superfluum dicatur, inuestigandum est. Si enim superfluum dicitur illud, sine quo viuere possumus, iam innumerabilibus scrupulis peccatorum venialium angemur, & vix erit vnus religiosus inter mille, qui saltem venialiter in paupertatem non delinquat, quòd certè credendum non est, immo sunt quamplurimi, qui eam perfectissimè obseruent. Non ergo superfluum iudico nisi quòd ultra consuetudinem virorum spiritualium, & timorata ac delicata conscientia eam religionem profitentium, quis audeat admittere. Vnde si ultra libros ordinarios, alios pauculos habeas, quibus raro vtaris, si duas imagunculas non pretiosas, nec nimis curiosas, aut duos calamos, aut alia similia retineas, licet vna imago, aut calamus vnus, aut vnus gladius sine theca calamaria sufficeret, non credo quia venialiter delinquas: nam & viri spirituales, & desiderio perfectionis tacti, hæc sine scrupulo, aut timore

D. Thom.
2.2. q.
186. ar.
9. ad 13.

habere